Liikenne- ja viestintävaliokunta

Liikenne- ja viestintäministeriön vastine liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä eduskunnalle kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2 –direktiivi) täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 57/2024 vp).

Valiokunnalle annettiin 61 kirjallista asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunnon antoivat:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, Energiavirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Finanssivalvonta, Ruokavirasto, Oikeusrekisterikeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, Etelä-Savon ELY-keskus, Huoltovarmuuskeskus, Suojelupoliisi, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Kuntaliitto, Medialiitto, MTV Oy, Sanoma Media Finland Oy, Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Kemianteollisuus ry, Posti Group Oyj, Päivittäistavarakauppa ry, FiCom ry, DNA Oyj, Elisa Oyj, Telia Finland Oyj, Yleisradio Oy, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Satamat ry, Energiateollisuus ry, Finanssiala ry, Teknologiateollisuus ry ja Kyberala (FISC) ry (yhteislausunto) ja WithSecure Oyj.

Tähän vastineeseen on koottu liikenne- ja viestintäministeriön näkemykset lausunnoissa esitettyihin ehdotuksiin teemakohtaisesti. Lausuntojen perusteella tarpeellisena pidettyjä muutoksia koskevat ministeriön muutosehdotukset esitetään perusteluineen ehdotusten käsittelyn yhteydessä. Ministeriön pykälämuutosehdotukset on koottu vastineen liitteeseen.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että NIS 2 -direktiivin määräaika kansallisen täydentävän sääntelyn hyväksymiselle on päättynyt lokakuussa 2024. Euroopan komissio on päättänyt aloittaa rikkomusmenettelyn Suomea vastaan direktiivin puutteellisesta täytäntöönpanosta marraskuussa 2024. Tämän johdosta on myönteistä, että hallituksen esityksen käsittely eduskunnassa etenee.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu liikenne- ja viestintävaliokunnalle osoitetuista lausunnoista kunnioittavasti seuraavaa:

1. Soveltamisalat ja toimijan määritelmä

1.1 Kyberturvallisuuslaki

OKM esitti lausunnossaan huomioita velvoitteiden soveltumisesta erityistehtäväyhtiö CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy:öön ja markkinoilla ”palvelujen tarjoamisen” käsitteen tulkinnasta.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että CSC on tehnyt Liikenne- ja viestintävirastolle teletoimintailmoituksen ja teleyritykset kuuluisivat kyberturvallisuuslain soveltamisalaan niiden koosta riippumatta. Lisäksi ministeriö toteaa, että yhtiön omistaja tai palveluiden tilaajat voivat asettaa tulosohjaus- tai sopimusperusteisesti erityistehtäväyhtiölle edellytyksiä kyberturvallisuutta koskevan riskienhallinnan tasosta.

STM esitti lausunnossaan huomiona, että kyberturvallisuuslakia koskevaan luonnokseen ei ole lisätty lääketukkukauppoja, jotka kuitenkin kuuluvat CER-direktiivin (EU) 2022/257 soveltamisalaan. Lisäksi lausunnossa esitetään huomioita lain 4 §:n 5 momentissa säädetyn satunnaisuutta ja vähäisyyttä koskevan soveltamisalarajauksen osalta sekä Fimean ja Valviran valvontatehtävien jakautumisesta.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutoksia lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että esitetty kyberturvallisuuslain liite soveltamisalaan kuuluvista toimialoista vastaa NIS 2 -direktiivin edellyttämää vähimmäissoveltamisalaa. Lääketukkukaupat eivät kuulu NIS 2 -direktiivin liitteisiin. Jos lääketukkukauppoja tunnistetaan tulevaisuudessa kriittisiksi toimijoiksi CER-direktiiviä täytäntöönpanevan sääntelyn nojalla, lääketukkukauppoihin olisi sovellettava velvoitteita sen mukaan, miten ne soveltuvat CER-direktiivin nojalla kriittiseksi määritettyyn toimijaan. Näin ollen asia ei edellytä kyberturvallisuuslain liitteen muuttamista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes esittää lausunnossaan, että soveltamisalaa olisi tarpeen tarkentaa toimialan ”kemikaalien valmistus, tuotanto ja jakelu” vastaamaan Euroopan komission epävirallista tulkintaa siitä, että soveltamisalan olisi tarkoitettu kohdistuvan ensisijaisesti yrityksiin, jotka ovat EU:n REACH-asetuksen perusteella velvoitettuja tekemään rekisteröinti valmistamistaan tai jakelemistaan kemikaaleista.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että esityksen valmistelun aikana Euroopan komissio on todennut tarpeen tarkentaa kemikaalitoimialan soveltamista ja sen määritelmiä, jotta soveltamisala ei muodostuisi aiheettoman laajaksi kemikaalitoimialan määritelmien avoimuuden vuoksi. Ministeriö toteaa, että Euroopan komissiolta on saatu Tukesin kuvaama tulkinta ja tulkinta huomioon ottaen soveltamisalan tarkentaminen on mahdollista. Ministeriö yhtyy Tukesin huomioon. Näin ollen ministeriö ehdottaa, että valiokunta tarkentaisi 1. lakiehdotuksen liitettä tarkennettavaksi liitteessä esitetyllä tavalla.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea tuo lausunnossaan esiin, että kyberturvallisuuslakiin ei sisältyisi lääketukkukauppojen toimintaa, vaikka ne kuuluvat CER-direktiivin soveltamisalaan.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että lääketukkukaupat eivät kuulu NIS 2 -direktiivin soveltamisalaan eikä niitä tästä syystä esitetä kyberturvallisuuslain soveltamisalaan. Kuvattu ero sisältyy NIS 2 -direktiivin ja CER-direktiivin soveltamisalaa määrittäviin liitteisiin. Ministeriö toteaa myös, että CER-direktiivin täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä HE 205/2024 vp todetaan, että valtioneuvosto valmistelee erikseen esityksen teknisistä lainsäädäntömuutoksista, jotka ovat tarpeen ehdotetun kyberturvallisuuslain velvoitteiden soveltamiseksi CER-direktiivin nojalla kriittisiin toimijoihin.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK katsoo, että esityksessä tulisi tarkentaa henkilöstön määrään liittyvää kokokriteeriä määrittelemällä, tarkoitetaanko tilikauden koko tai keskimääräistä työntekijämäärää, työntekijämäärää työtunnit täysiksi työvuosiksi muutettuna vai jotain muuta. Lisäksi EK esittää huomion oikeussubjektikohtaisuudesta ja omistusyhteyksien tai sidoksien vaikutuksesta siihen.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että kokokriteerin arvioinnissa käytettävä henkilöstömäärä määritettäisiin mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun komission suosituksen (2003/361/EY) mukaisesti. Suosituksen liitteen 5 artiklan mukaan henkilöstömäärä vastaa vuosityöyksiköiden (VTY) määrää, toisin sanoen kyseisessä yrityksessä tai tämän yrityksen lukuun työskennelleiden kokopäiväisten työntekijöiden määrää yhden vuoden aikana. Niiden henkilöiden tekemä työ, jotka eivät ole työskennelleet koko vuotta tai jotka ovat työskennelleet osa-aikaisesti, kestosta riippumatta, ja kausityö lasketaan VTY:n osina. Ministeriö toteaa, että omistusyhteydet ja sidokset vaikuttaisivat yrityksen koon määrittämisessä huomioon otettaviin arvoihin komission suosituksen liitteen ja erityisesti sen 6 artiklan mukaisesti, mutta eivät esityksessä omaksuttuun oikeussubjektikohtaisuuden periaatteeseen.

Posti Group Oyj esittää, että sääntelyn soveltamisala on tulkinnanvarainen ja sitä tulisi korjata posti- ja kuriiripalveluiden osalta, mikäli tarkoituksena ei ole ollut rajata sääntelyn soveltamista vain Suomen postilain mukaisesti.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että lausuntokierroksen jälkeen hallituksen esitystä on jatkovalmistelussa muutettu posti- ja kuriiripalveluiden soveltamisalan osalta. Hallituksen esitys vastaa posti- ja kuriiripalveluiden soveltamisalan osalta NIS 2 -direktiivin liitteen II kohdassa 1 määriteltyä vähimmäissoveltamisalaa. Postidirektiivissä postipalveluilla tarkoitetaan myös muuta kuin yleispalveluvelvoitteeseen kuuluvaa postilähetysten keräilyä, lajittelua, kuljetusta ja jakelua. Sääntely voi näin ollen tulla sovellettavaksi myös muuhun kuin postilain soveltamisalan mukaiseen posti- tai kuriiripalvelutoimintaan. Ministeriö katsoo, että NIS 2 -direktiivin kansallinen liikkumavara ei salli soveltamisalan rajausta vain yleispalvelun tarjoajaan postitoiminnan osalta. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen, sillä posti- ja kuriiripalveluiden osalta soveltamisalaan kuuluva toiminta kuvataan 1. lakiehdotuksen II liitteen kohdassa 1 ja 3 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa eikä lakiin sisälly viittausta postilain soveltamisalaan.

Medialiitto ja Sanoma Media Finland Oy esittivät, että esityksen soveltamisalaa tulisi kohdentaa postipalvelujen ja jakelutoiminnan valtakunnallisen yleispalvelun tarjoajaan. Lisäksi **Medialiitto** esittää, että esityksen soveltamisalan piirissä ei tulisi olla alueellisen tai paikallisen postipalvelun tai jakelutoiminnan harjoittajia.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että hallituksen esitys vastaa posti- ja kuriiripalveluiden soveltamisalan osalta NIS 2 -direktiivin liitteen II kohdassa 1 määriteltyä vähimmäissoveltamisalaa. Postidirektiivissä postipalveluilla tarkoitetaan myös muuta kuin yleispalveluvelvoitteeseen kuuluvaa postilähetysten keräilyä, lajittelua, kuljetusta ja jakelua. Ministeriö katsoo, että NIS 2 -direktiivin kansallinen liikkumavara ei salli soveltamisalan rajausta vain yleispalvelun tarjoajaan postitoiminnan osalta. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei näin ollen aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Sanoma Media Finland Oy esittää, että pienet jakeluyhtiöt rajattaisiin uusien velvoitteiden ulkopuolelle.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei näin ollen aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että velvoitteiden soveltamisalaa rajaava kokokriteeri olisi yhteinen eri toimialojen yrityksille. Velvoitteita sovellettaisiin yhtiöihin, jotka täyttävät tai ylittävät mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annetun komission suosituksen 2003/361/EY liitteen 2 artiklan mukaiset keskisuuria yrityksiä koskevat edellytykset. Pien- ja mikroyritykset jäisivät kokoperusteisesti velvoitteiden soveltamisalan ulkopuolelle, ellei yritystä koskisi jokin 3 §:ssä säädetty peruste lain soveltamisesta yritykseen sen koosta riippumatta. Ministeriö toteaa, että kokoraja vastaisi NIS 2 -direktiivin vähimmäissoveltamisalaa, eikä asiaan liity kansallista liikkumavaraa soveltamisen kokorajan korottamiseksi aloilla, joilla toiminta on erityisen henkilöstösidonnaista.

Sanoma Media Finland Oy esittää, että esityksen soveltamisala rajattaisiin siten, että velvoitteet kohdistuisivat vain kansainvälisille yleisöille suunnattuihin keskustelupalstapalveluihin.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että asiaan ei liity kansallista liikkumavaraa NIS 2 -direktiivissä. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei näin ollen aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

1.2 Kyberturvallisuuslain 3 §:n 3 momentti

Energiavirasto lausuu, että 1. lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentissa esitetyt neljä kriteeriä luovat tulkintaepäselvyyttä erityisesti energia-alalla ja että niitä tulisi täsmentää 3 §:n 4 momentissa tarkoitetulla valtioneuvoston asetuksella niin pian kuin mahdollista. Energiavirasto esittää lausunnossaan, että jos 1. lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu valtioneuvoston asetus ei ole annettavissa lähellä ehdotetun lain voimaantuloa, valiokunta harkitsisi ilmoittautumisvelvoitteelle lain 47 §:ssä ehdotetun siirtymäsäännöksen pidentämistä esimerkiksi vuoden 2025 loppuun. Siirtymäajan pidentäminen voisi rajautua 3 §:n 3 momentin perusteella koostaan riippumatta soveltamisalaan poikkeuksellisesti tuleviin toimijoihin.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK sekä Teknologiateollisuus ry ja Kyberala (FISC) ry esittävät, että 3 §:n 3 momentin kriteerejä tulisi tarkentaa antamalla asiasta valtioneuvoston asetus. EK pitää kohtuuttomana, että yrityksen pitäisi 3 §:n 3 momentin kriteerejä tulkiten päätyä asiassa oikeaan lopputulokseen.

EK ehdottaa, että valvoville viranomaisille asetettaisiin velvollisuus olla yhteydessä soveltamisalaan kuuluviin toimijoihin tai vähintäänkin niihin, joiden viranomainen harkitsee täyttävän 3 §:n 3 momentin kriteerit, mutta jäävän alle keskisuuren yrityksen kokokriteerin. Myös **Energiateollisuus** ehdottaa, että valvoville viranomaisille asetettaisiin velvollisuus olla yhteydessä soveltamisalaan kuuluviin toimijoihin. **Teknologiateollisuus ry ja Kyberala (FISC) ry** katsovat puolestaan, että valvovan viranomaisen tulee antaa toimijan ilmoituksen perusteella hallintopäätös soveltamisalaan kuulumisesta sisältäen tiedon siitä, kuuluu toimija keskeisen vai tärkeän toimijan luokkaan.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta esitykseen.

Ministeriö toteaa, että 1. lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi neljästä kriteeristä, joiden perusteella toimija voisi tulla lain soveltamisalan piiriin poikkeuksellisesti sen koosta riippumatta. Ministeriö toteaa, että kriteerit vastaavat NIS 2 -direktiivin 2 artiklan 2 kohdan b-e alakohtia, joiden mukaisiin toimijoihin edellytetään sovellettavan NIS 2 -direktiivin mukaisia

velvoitteita. Ministeriö toteaa, että momentin luettelo olisi tyhjentävä ja säännöskohtaisten perusteluiden mukaan tarkoitettu tulkittavaksi suppeasti. Ministeriö toteaa, että yhden tai useamman kriteerin täyttävässä toimijassa olisi kyse tilanteesta, jossa toiminnan erityisen laadun ja merkityksen vuoksi toimija kuuluisi lain soveltamisalaan sen koosta riippumatta.

Ministeriö toteaa, että 1. lakiehdotuksen 3 §:n 4 momentissa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen valmistelua ei ole toistaiseksi aloitettu. Ministeriön tarkoituksena on kartoittaa valvovien viranomaisten tarkempia näkemyksiä asiasta ja valtioneuvoston asetuksen antamisen tarvetta sekä mahdollisuuksia kriteerien tarkentamiselle lain voimaantulon jälkeen. Ministeriö toteaa, että valvovat viranomaiset voivat antaa neuvontaa ja ohjeistusta 3 momentin soveltamisesta valvomillaan sektoreilla myös ilman valtioneuvoston asetuksen antamista lain soveltamisen alkaessa. Valtioneuvoston asetuksella kriteerien täsmentäminen selkeyttäisi oikeustilaa niille yrityksille, jotka harjoittavat liitteessä I tai II tarkoitettua toimintaa tai ovat niissä tarkoitettua toimijatyyppiä, mutta alittavat keskisuuren yrityksen määritelmän. Alustavasti kuitenkin arvioidaan, ettei mahdollisella asetuksella voitaisi kuitenkaan täsmentää kaikkia mahdollisia soveltamistilanteita tyhjentävällä tavalla ennakoivasti.

Ministeriö pitää valvovien viranomaisten neuvontaa ja ohjeistusta tärkeänä lain soveltamisen alkaessa sekä tilanteissa, jossa pien- tai mikroyritys harkitsee, että jokin kriteereistä koskisi sitä. Valtioneuvoston asetuksen antaminen ei ole edellytyksenä sille, että valvovat viranomaiset voivat antaa neuvontaa ja ohjeistusta 3 momentin soveltamisesta valvomillaan sektoreilla. Valvovan viranomaisen neuvonta ei kuitenkaan olisi viranomaista sitova ratkaisu siitä, kuuluuko toimija lakiehdotuksen soveltamisalaan. Viimesijaisesti valvovan viranomaisen ja yrityksen välinen erimielisyys soveltamisalasta ratkaistaisiin silloin, kun viranomainen asettaisi lain perusteella velvoitteita yritykselle, ja yritys hakisi tähän muutosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä.

Ministeriö ei pidä toteuttamiskelpoisena ehdotuksia hallintopäätöksiin perustuvasta mallista tai viranomaisen velvollisuudesta ottaa oma-aloitteisesti yhteyttä soveltamisalaan kuuluviin yritykseen viranomaisen rajallisten resurssien sekä pien- ja mikroyritysten suuren määrän vuoksi. Ministeriö toteaa, että esityksen valmistelussa on arvioitu hallintopäätökseen perustuvaa mallia 3 §:n 3 momentin soveltamisesta, mutta vaihtoehtoon on tunnistettu liittyvän valtiosääntöoikeudellisia haasteita. Vastaavat haasteet liittyisivät myös viranomaisen yhteydenottoon perustuvaan soveltamiseen. Vaikka lakiehdotuksen 3 §:n 3 momentin poikkeusperusteiden arviointi voi olla ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esiin tuodusti haastavaa yritykselle, sillä itsellään on kuitenkin lähtökohtaisesti parhaat tiedot arvioida, kuuluuko sen toiminta liitteen I tai II alaan sekä täyttääkö yritys kokokriteerin tai koskeeko sitä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu poikkeusperuste. Mahdollisen epävarmuuden vallitessa yrityksen tulisi pyytää asiaan neuvontaa valvovalta viranomaiselta. Vaikka yhteydenottovelvollisuudesta ei olisi nimenomaista säännöstä, valvovalla viranomaisella ei olisi laista aiheutuvaa estettä ottaa oma-aloitteisesti yhteyttä sellaisiin toimijoihin, joiden se arvioi kuuluvan soveltamisalaan, mutta jotka eivät olisi ilmoittaneet tietoja toimijaluetteloon.

Ministeriö toteaa vielä pitävänsä tärkeänä, että lain soveltaminen alkaa mahdollisimman pian myös 3 §:n 3 momentin osalta ottaen huomioon, että määräaika NIS 2 -direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle on päättynyt lokakuussa 2024.

1.3 Tiedonhallintalaki

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että eduskunnan virastojen ja erityisesti eduskunnan kanslian sisällyttäminen 2. lakiehdotuksen 4 a luvun soveltamisalaan merkitsisi, että a liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toimivalle hallintoviranomaiselle myönnettävät valvontatoimivaltuudet kohdistuvat laajasti myös eduskuntaan kokonaisuutena. Perustuslakivaliokunnan mielestä erityisesti eduskunnan kanslian sisällyttäminen kokonaisuudessaan lain soveltamisalaan on valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallista. Eduskunnan kanslia on kiinteä osa eduskunnan organisaatiota eikä sitä voida erottaa eduskunnan toiminnasta ylimpänä valtioelimenä. Vastaavia eduskunnan toimintaan liittyviä näkökohtia voidaan esittää myös eduskunnan muista virastoista. Perustuslakivaliokunta katsoo, että 2. lakiehdotusta on muutettava siten, että tiedonhallintalain 4 a lukua ei sovelleta eduskunnan virastoihin. Tällainen muutos on edellytyksenä 2. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Ministeriön kanta: Ministeriö pitää perustuslakivaliokunnan edellyttämää muutosta NIS 2 -direktiivin salliman kansallisen liikkumavaran piirissä mahdollisena ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt näkökohdat eduskunnan virastojen valtiosääntöoikeudellisesta asemasta. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyn johdosta ministeriö katsoo, että EU-oikeudellisesti on perusteltavissa, että eduskunnan kanslian toiminta kuuluu NIS 2 -direktiivin 6 artiklan 35 kohdassa tarkoitetun ”parlamentti”-käsitteen alaan, ja rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle kansallisen liikkumavaran piirissä. Muiden eduskunnan virastojen osalta ministeriö ehdottaa valiokunnalle ensisijaisesti, että virastot rajattaisiin valvontatoimien ulkopuolelle. Ministeriö arvioi, että valvontatoiminnan rajausta voidaan pitää EU-oikeudellisesti perustellumpana vaihtoehtona kansallinen liikkumavara huomioon ottaen kuin täyttä soveltamisalan ulkopuolelle kohdentuvaa rajausta parlamentin käsitteen tulkintaan perustuen. Ministeriö arvioi, että valvonnan rajaaminen vastaisi perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitettyihin näkökohtiin eduskunnan virastoihin kohdistuvan valvontatoimivaltuuden valtiosääntöisestä ongelmallisuudesta. Mikäli valiokunta katsoo, että perustuslakivaliokunnan esittämien seikkojen johdosta velvoitteita ei tulisi soveltaa miltään osin muihinkaan eduskunnan virastoihin ja valvonnan rajaaminen ei vastaisi riittävällä tavalla perustuslakivaliokunnan esittämään valtiosääntöoikeudelliseen huomautukseen muiden eduskunnan virastojen osalta, ministeriö katsoo, että eduskunnan alaiset virastot lisätä niihin poikkeuksiin, joihin sääntelyä ei sovelleta. Liitteessä esitetään 2. lakiehdotuksen osalta valiokunnan harkittavaksi ehdotukset molemmista vaihtoehdoista muiden eduskunnan virastojen kuin eduskunnan kanslian osalta (valvonnan ulkopuolelle rajaaminen ja soveltamisalan ulkopuolelle rajaaminen). Ministeriö ehdottaa EU-oikeudellisesti perustellumpana vaihtoehtona ensisijaisesti valiokunnalle vaihtoehtoa A, eli eduskunnan kanslian rajaamista soveltamisalan ulkopuolelle ja muiden eduskunnan alaisten virastojen rajaamista valvontatoimivaltuuden ulkopuolelle.

OKM ehdottaa, että 2. lakiehdotuksen 3 §:ää voisi täsmentää siten, että valtion oppilaitokset eivät olisi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettuun lakiin ehdotettavan uuden 4 a luvun soveltamisalan piirissä. OKM katsoo, ettei olisi erityisiä perusteita sille, että valtion oppilaitoksilta vaadittaisiin tiukempia kyberturvallisuusvelvoitteita kuin kunnan oppilaitoksilta.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy OKM:n näkemykseen ja ei pidä perusteltuna, että oppilaitosten kyberturvallisuusvelvoitteiden taso riippuisi siitä, onko kyse valtion tai kunnan oppilaitoksesta. Ministeriö pitää täsmennystä mahdollisena ottaen huomioon NIS 2 -direktiivin 2

artiklan 5 kohdan b -alakohdassa säädetty kansallinen liikkumavara. Ministeriö katsoo, että 2. lakiehdotuksen 3 §:ää voidaan täsmentää liitteessä ehdotetulla tavalla.

SM esitti lausunnossaan, että Hätäkeskuslaitos tulisi rajata tiedonhallintalain 4 a luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Merkittävä osa hätäkeskusten välittämistä tehtävistä kuuluu poliisille, joka on rajattu tiedonhallintalain 4 a luvun soveltamisalan ulkopuolelle, ja Hätäkeskuslaitoksen operatiiviset ja hallinnolliset tietojärjestelmät ovat turvallisuusverkossa, joka lakiesityksessä on rajattu pois tiedonhallintalain 4 a luvun soveltamisalasta. Lisäksi SM esitti, että Pelastusopisto voitaisiin rajata tiedonhallintalain 4 a luvun soveltamisalan ulkopuolelle.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että 2. lakiehdotuksen 3 §:n 6 kohdan nojalla uutta 4 a lukua ei sovellettaisi Pelastusopistoon, ellei Pelastusopistoa tulevaisuudessa määritettäisi CER-direktiivin mukaiseksi kriittiseksi toimijaksi. Hätäkeskuslaitoksen osalta ministeriö toteaa, että sen tulisi valtion laitoksena eli keskustason julkishallinnon toimijana lähtökohtaisesti kuulua tiedonhallintalain 4 a luvun soveltamisalaan. Ministeriö ei pidä NIS 2 -direktiivin 2 artiklan 6 ja 7 kohtien salliman liikkumavaran puitteissa mahdollisena Hätäkeskuslaitoksen rajaamista kokonaisuutena soveltamisalan ulkopuolelle. Hätäkeskuslaitoksen toiminta palvelee poliisin ja pelastustoimen lisäksi myös sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Hyvinvointialueet vastaavat vuoden 2023 alusta lähtien sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että pelastustoimen tehtävien järjestämisestä. Hyvinvointialueet ja –yhtymät kuuluvat myös ehdotetun 4 a luvun soveltamisalaan. Terveydenhuolto on myös NIS2-direktiivin liitteessä I katsottu erittäin kriittiseksi toimialaksi. Hätäkeskuksen toiminta on siten melko merkittävässä asemassa erittäin kriittisen toimialan toiminnan järjestämisessä. Yleisen turvallisuuden käsite on myös sillä tavalla jäsentymätön, ettei hallituksen esityksen valmistelussa ole katsottu olevan sillä perusteella mahdollista sulkea Hätäkeskuslaitosta pois soveltamisalasta. Sikäli kun Hätäkeskuslaitos käyttää turvallisuusverkon palveluja, ei näihin palveluihin eikä niiden käyttöön sovellettaisi 4 a luvun sääntelyä. Myöskään valvovan viranomaisen tiedonsaantioikeus tai tarkastusoikeus eivät ulottuisi turvallisuusverkon palveluihin tai niiden käyttöön. Hätäkeskuslaitoksen osalta tämä voi merkitä, että osaan toiminnasta ei sovellettaisi NIS2-velvoitteita. Nämä tilanteet tulevat ratkaistavaksi käytännön toiminnassa ja yhteistyössä valvovan viranomaisen kanssa.

Kansaneläkelaitos (Kela) ehdottaa, että julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 18 §:n tulisi koskea myös Kelaa. Kela katsoo, että muutos selkeyttäisi toimintaa ja parantaisi tietoturvallisuutta, mikäli eri viranomaiset olisivat samojen säädösten soveltamisalan piirissä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että tiedonhallintalain 18 §:n 1 momenttiin sisältyi lausuntokierroksella turvallisuusluokitteluvelvollisuutta koskeva muutosehdotus. Tiedonhallintalakia koskeneiden lausuntojen perusteella turvallisuusluokitteluvelvoitteen piiriin kuuluvia viranomaisia ja muita tahoja tulisi selvittää laajempana kokonaisuutena eikä pistemäisesti lisätä sääntelyn piiriin vain yhtä toimijaa. NIS2-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ei ollut mahdollista tarkastella turvallisuusluokitteluvelvoitetta laajemmin. Ehdotus on näin ollen poistettu esityksestä lausuntopalautteen johdosta.

2. Riskienhallintavelvoite

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ehdottaa 1. lakiehdotuksen 10 §:ää täydennettäväksi siten, että toimijalla tulisi olla velvollisuus kuvata 8 §:n mukaisessa kyberturvallisuutta koskevassa riskienhallinnan toimintamallissa 10 §:n mukaisen johdon vastuun toteuttaminen sekä johdon ja henkilöstön riittävän osaamisen varmistaminen.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että 1. lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin nojalla toimintamallissa ja riskienhallintaa koskevissa toimenpiteissä tulisi ottaa huomioon muun ohella kyberturvallisuuskoulutus, perustason tietoturvakäytännöt sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi. Riskienhallinnan toimintamalliin voitaisiin toimijan harkinnan mukaan sisällyttää myös muita tietoja tai yhdistää se muuhun riskienhallinta- tai turvallisuussuunnitelmaan. Lisäksi 10 §:n nojalla toimijan johdolla tulee olla riittävä perehtyneisyys kyberturvallisuutta koskevaan riskienhallintaan.

Medialiitto ehdottaa, erityisesti pienten, vähäisen kyberturvallisuusriskin yhtiöiden toiminnassa olisi mahdollistettava hallittu riskinottaminen, jos vaihtoehtona olisi toiminnan kannattavuuden olennainen heikentyminen tai jopa lopettaminen. Medialiitto toteaa, että riskienhallintaan kuuluu myös se, että tyypillisesti vaikutuksiltaan pienehkö riski tunnistetaan, tehdään päätös riskin hyväksymisestä yhtiön oman riskinkantokyvyn puitteissa ja riskien kokonaisuus huomioiden ja jäädään seuraamaan riskiä. Medialiiton toteaa, ettei kaikkia riskejä voi hallita samalla intensiteetillä, eikä kaikilla toimijoilla ole resursseja ja kantokykyä hallita kaikkia riskejä samalla tavalla.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy Medialiiton huomioihin riskienhallinnan oikeasuhtaisuudesta. Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät kuitenkaan aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Esityksen 1. lakiehdotuksen 7 §:n 2 momentin ja 9 §:n 1 momentin mukaan riskienhallintatoimenpiteiden olisi oltava oikeasuhtaisia ja riittäviä suhteessa toiminnassa käytettäville viestintäverkoille ja tietojärjestelmille aiheutuviin riskeihin ja viestintäverkon tai tietojärjestelmän merkitykseen toimijan toiminnan ja palveluntarjonnan kannalta. Esityksen 1. lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentin mukaan toimenpiteet on suhteutettava toiminnan laatuun ja laajuuteen, poikkeamasta kohtuudella ennakoitavissa oleviin välittömiin vaikutuksiin, toimijan viestintäverkkojen ja tietojärjestelmien riskialttiuteen, poikkeamien todennäköisyyteen ja vakavuuteen, toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä ajantasainen kehitys huomioon ottaen käytettävissä oleviin teknisiin mahdollisuuksiin torjua uhka. Ministeriö toteaa, että riskienhallinnassa on kyse ennen kaikkea kohtuudella ennakoitavissa olevien riskien tunnistamisesta, niiden toteutumisesta ennakoitavissa olevien vaikutusten arvioimisesta, käytettävissä olevien riskienhallintatoimenpiteiden tunnistamisesta sekä riskinhallintatoimenpiteiden oikeasuhtaisuuden arvioinnista. Esitys nykymuodossaan mahdollistaa Medialiiton esittämien seikkojen huomioinnin riskienhallinnassa.

Suomen Satamat ry esittää huomioita riskienhallinnan järjestämisestä ja 1. lakiehdotuksen 9 §:n mukaisista toimenpiteistä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että kuvattujen huomioiden osalta esitetyssä sääntelytavassa toimijoille jäisi liikkumavaraa riskienhallinnan käytännön toteutuksesta ja toimenpiteistä, mitä on pidetty esityksen valmistelussa laajalti tarpeellisena ja kannatettavana sääntelytapana.

FiCom ry esittää huomioita liittyen 1. lakiehdotuksen 9 §:ää koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa todettuun muiden toimijoiden varoittamisesta sekä riskin arvioimisessa yhteiskunnallisten tai taloudellisten vaikutusten huomioimisesta.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että varoittaminen tai arviointi olisi toteutettava niiden tietojen perusteella, jotka yrityksellä ovat käytettävissään.

WithSecure esittää lakitekstiin lisättäväksi suoraa mainintaa NIS 2 -direktiivin ja perusteluosion mukaisesti yhteiskunnalle tarjottavan palvelun merkityksellisyyden arvioinnista relevanttina elementtinä riskienhallintakeinoja määriteltäessä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että riskienhallintatoimenpiteiden suhteuttamisen tasosta säädettäisiin 1. lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentissa. Momentin säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 168–169) todetaan, että riskienhallintatoimenpiteet tulisi suhteuttaa kohtuudella ennakoitavissa oleviin välittömiin vaikutuksiin. Vaikutuksia tulisi arvioida paitsi toimijaan itseensä, myös yhteiskunnalle merkityksellisten toimintojen kannalta sekä toimijan palveluita käyttävien tai niistä riippuvaisten tahojen kannalta, siinä määrin kuin vaikutuksia on kohtuudella mahdollista ennakoida. Ministeriö yhtyy WithSecuren esittämään siitä, että riskienhallintatoimenpiteiden oikeasuhtaisuuden määrittämisessä olisi otettava huomioon lausunnossa kuvattuja perusteita. Ministeriö pitää kuitenkin tältä osin 1. lakiehdotuksen 9 §:n 3 momentin muotoilua sen säännöskohtaiset perustelut huomioon ottaen riittävänä.

3. Ilmoitusvelvollisuudet

Hallintovaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että sama poikkeama voi laukaista useamman yhtäaikaisen ilmoitusvelvoitteen ja nykyisellään ilmoitusten tekemisen käytännöt ja menetelmät poikkeavat toisistaan. Hallintovaliokunta nostaa lisäksi esiin, että erilaisiin uusiin teknologioihin, turvallisuuteen sekä tietosuojaan liittyvien ilmoitusten laatiminen voitaisiin keskittää yhteen tietoturvalliseen ilmoituskanavaan, joka vähentäisi ilmoitusvelvollisten toimijoiden hallinnollista taakkaa sekä useiden rinnakkaisten tietoturvallisten ilmoituskanavien ylläpitokustannuksia.

Ministeriön kanta: Ministeriö pitää tavoitetta yhteisestä tietoturvallisesta ilmoituskanavasta kannatettavana. Ministeriö toteaa yhteisen ilmoituskanavan kehittämisen olevan ennen kaikkea resurssikysymys, jonka kehittäminen ja ylläpito aiheuttavat tietojärjestelmäkustannuksia. Lisäksi ministeriö toteaa, että käsiteltävänä olevan sääntelyn valmistelussa on pyritty välttämään sääntelystä aiheutuvia esteitä tai rajoituksia ilmoitusmenettelyn kehittämiselle tai yhdistämiselle tulevaisuudessa.

Hallintovaliokunta tuo lausunnossaan esiin pitävänsä kyberturvallisuuslain 17 §:n 3 momentissa ehdotettua ilmoitusvelvollisuutta poliisille merkittävän poikkeaman havaitsemisesta hyvänä muutoksena ja asetettua kynnystä oikeatasoisena. Hallintovaliokunnan mukaan ilmoitusvelvollisuuden perusteena olevaa ”syytä epäillä rikosta” –muotoilua tulisi harkita, jotta ilmoitusta käsittelevältä henkilöltä ei edellytettäisi oikeudellista harkintaa sen osalta, ylittyykö

kyseisessä teossa ”syytä epäillä rikosta” -kynnys vai ei. Hallintovaliokunta toteaa, että sama muotoilu on käytössä myös ehdotetussa 16 §:ssä, jonka muuttamista tulisi vastaavasti harkita.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että se ei vastusta hallintovaliokunnan esittämän muutoksen tekemistä kyberturvallisuuslain 17 §:n 3 momentin osalta, mikäli liikenne- ja viestintävaliokunta pitää sitä tarpeellisena. Ilmoituskynnystä koskevan muotoilun tarkistaminen hallintovaliokunnan esittämällä tavalla säilyttäisi ministeriön näkemyksen mukaan ilmoittamista koskevan kynnyksen tarkoituksenmukaisena. Liitteessä esitetään ehdotus 17 §:n 3 momentin muuttamisesta hallintovaliokunnan ehdottamalla tavalla. Ehdotetun 16 §:n osalta ministeriö toteaa, että muotoilu vastaa NIS 2 –direktiivin 23 artiklan 5 kohdan muotoilua eikä siinä tarkoitettua ”epäilyä” olisi tarkoitettu tulkittavaksi ”syytä epäillä” –ilmaisua vastaavalla tavalla. Ministeriö toteaa, että säännöksellä pantaisiin täytäntöön NIS 2 -direktiivin 23 artiklan 2 kohta ja kynnystä olisi tulkittava yhdenmukaisesti suhteessa direktiivin määritelmään tässä kohdassa. Ministeriö ei puolla ehdotetun 16 §:n muuttamista edellä kuvatuista syistä, riippumatta 17 §:n muuttamisesta.

OM esitti lausunnossaan, että esityksestä jää epäselväksi, koskisiko kyberturvallisuuslain 33 §:ää vastaava ilmoitusvelvollisuus tietosuojaviranomaiselle myös tiedonhallintalain 4 a luvun mukaisia valvontatilanteita, koska julkissektorin velvoitteista ja niiden noudattamisen valvonnasta säädettäisiin erikseen.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että ehdotuksen tarkoituksena on, että kyberturvallisuuslain 33 §:ää vastaava ilmoitusvelvollisuus koskisi myös tiedonhallintalain 4 a luvun mukaisia valvontatilanteita. Esitetyn tiedonhallintalain 18 h §:n 3 momentin mukaan valvovan viranomaisen (eli julkishallinnon toimialan osalta Liikenne- ja viestintäviraston) on 18 a §:ssä tarkoitettujen toimintaa koskevien ilmoitusten, 18 d ja 18 f §:ssä tarkoitettujen poikkeamailmoitusten ja muiden valvontatehtävässä saatujen tietojen käsittelyssä sekä yhteistyössä muiden viranomaisten, Euroopan unionin toimielinten, erillisvirastojen ja yhteistyöelinten kanssa sekä tietojen luovuttamisessa niille noudatettava muun muassa mitä kyberturvallisuuslain 33 §:ssä säädetään tietojen käsittelystä valvovassa viranomaisessa sekä valvovan viranomaisen yhteistyöstä muiden viranomaisten, Euroopan unionin toimielinten, erillisvirastojen ja yhteistyöelinten kanssa sekä tietojen luovuttamisesta niille. Tiedonhallintalain 18 h §:n viittauksella kyberturvallisuuslain 33 §:n 1 momenttiin on tarkoitettu velvoittaa myös julkishallinnon toimialan valvova viranomainen tekemään direktiivissä tarkoitetut ilmoitukset tietosuojavaltuutetulle. Lisäksi ilmoittamista toiselle viranomaiselle voitaneen pitää viranomaisyhteistyönä. Ministeriön näkemyksen esitetty sääntely on asiallisesti riittävä ja huomio ei näin ollen aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira esittää lausunnossaan huomioita poikkeamailmoitusten keskitetystä vastaanottamisesta Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen kautta.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus valmistelee keskitettyä kanavaa poikkeamailmoitusten vastaanottamiseksi jatkaen vastaavaa toimintatapaa kuin NIS 1 -ilmoitusten parissa. Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Viranomaisten tehtävät huomioiden ministeriö pitää perusteltuna, että viimesijaisesti ilmoituksen tekemistä koskeva velvollisuus on täytettävissä valvovalle viranomaiselle ilmoittamalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ehdottaa ilmoitusvelvollisuutta täsmennettäväksi siten, että toimijan ilmoitusvelvollisuus koskisi kaikkien sen ostopalvelutuottajien ja alihankintaketjussa toimivien tahojen toimintaa.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että NIS 2 -direktiivin velvoitteiden vähimmäistaso ei edellytä alihankkijan toiminnassa tapahtuvista merkittävistä poikkeamista ilmoittamista. Mikäli sekä alihankkija että sen asiakkaat kuuluisivat velvoitteiden soveltamisalaan, velvoite aiheuttaisi säännönmukaisesti useita päällekkäisiä ilmoituksia samasta merkittävästä poikkeamasta. Esityksen nojalla toimijan olisi ilmoitettava alihankkijan toiminnasta silloin, kun häiriö alihankkijan toiminnassa aiheuttaa toimijassa tapahtuman, joka täyttää merkittävän poikkeaman kriteerit. Ministeriö katsoo, että esitys on tältä osin tarkoituksenmukainen ja vastaa NIS 2 -direktiivin vähimmäistasoa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ehdottaa, että kyberturvallisuuslain 16 §:n mukainen vastaamisvelvoite koskisi vain 11 §:n ja 15 §:n 1 momentin mukaisia toimijoiden tekemiä ilmoituksia.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että asiaan ei liity kansallista liikkumavaraa, sillä NIS 2 -direktiivin 23 ja 30(2) artikla edellyttävät vastaamisvelvoitteen ulottamista myös 1. lakiehdotuksen 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin vapaaehtoisiin ilmoituksiin. Ministeriö toteaa, että 1. lakiehdotuksen 16 §:n 2 momentin nojalla valvova viranomainen voisi asettaa etusijalle 11 §:ssä tarkoitettuihin ilmoituksiin vastaamisen ja käsittelyn vapaaehtoisiin ilmoituksiin nähden.

FiCom ry esittää 1. lakiehdotuksen 14 ja 15 §:n osalta täsmennettäväksi ilmoituskynnykseen liittyviä merkittävän kyberuhkan ja läheltä piti -tilanteen määritelmiä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa 14 §:n osalta, että merkittävällä kyberuhkalla tarkoitettaisiin sellaista kyberuhkaa, jonka voidaan sen teknisten ominaisuuksien perusteella olettaa vaikuttavan mahdollisesti vakavasti toimijan viestintäverkkoihin ja tietojärjestelmiin tai toimijan palvelujen käyttäjiin aiheuttamalla huomattavaa aineellista tai aineetonta vahinkoa. Merkittävyyden kynnyksen ei olisi tarkoitettu täyttyvän tavanomaisesta kalasteluviestistä. Ministeriö toteaa, että säännöksellä pantaisiin täytäntöön NIS 2 -direktiivin 23 artiklan 2 kohta ja kynnystä olisi tulkittava yhdenmukaisesti suhteessa direktiivin määritelmään tässä kohdassa. Ministeriö toteaa 15 §:n osalta, että läheltä piti -tilanteista ilmoittaminen liittyy vapaaehtoiseen ilmoittamiseen ja kohdalla pantaisiin täytäntöön NIS 2 -direktiivin 30 artikla.

Ficom ry esittää, että 1. lakiehdotuksen 33 §:n osalta tulisi tarkentaa, että ilmoitusvelvollisuus Tietosuojavaltuutetun toimistolle ei koskisi Liikenne- ja viestintäviraston tietoon tulleita teletoimintaa koskevia henkilötietojen tietoturvaloukkauksia, jotka se käsittelisi sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin mukaisena toimivaltaisena viranomaisena.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että kyse on suoraan sovellettavan yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa koskevasta kysymyksestä, jota ei voida ratkaista kansallisessa lainsäädännössä. Ministeriön katsoo, että huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Useat lausunnonantajat esittivät lausunnoissa näkemyksen siitä, että poikkeamien raportoinnin tulisi jatkossakin olla hoidettavissa mahdollisimman kevyin menettelyin, kustannustehokkaasti ja viranomaisten keskitetyn järjestelmän kautta.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että Liikenne- ja viestintävirasto on kehittänyt keskitettyä alustaa merkittävien poikkeamien ilmoittamiseksi, ja ilmoituksien tekeminen viranomaisille on tarkoitus mahdollistaa tämän keskitetyn alustan välityksellä edeltävän verkko- ja tietoturvadirektiivin mukaista ilmoitusmenettelyä jatkaen. Muuhun sääntelyyn perustuvien ilmoitusvelvollisuuksien (esim. tietosuoja-asetus tai CER-direktiivi) mukaisten ilmoituksien yhdistäminen samaan alustaan edellyttää tätä tarkoitusta varten tehtävän tietojärjestelmäkehityksen riittävää resursointia, eikä ole mahdollista kyberturvallisuuslain soveltamisen alkaessa. Ministeriö toteaa lisäksi, että sääntelyn valmistelussa on pyritty välttämään sääntelystä aiheutuvien esteiden tai rajoitteiden asettamista ilmoittamismenettelyiden kehittämiselle tai yhdistämiselle tulevaisuudessa.

Ministeriö esittää lisäksi, että valiokunta harkitsisi 1. lakiehdotuksen 11 §:n 2 momentin tarkentamista liitteessä esitetyllä tavalla. Tarkennuksella täsmennettäisiin, että momentissa tarkoitetut aikarajat ensi- ja jatkoilmoituksen tekemiselle käynnistyisivät siitä, kun poikkeaman merkittävyys on havaittu, eli merkittävä poikkeama on tullut toimijan tietoon. Tämä on ollut säännöksen tarkoitus ja vastaa NIS 2 -direktiivin 23 artiklan sanamuotoa kieliversioissa. Ilman tarkennusta momentin sanamuoto on omiaan aiheuttamaan tulkinnallista epäselvyyttä tilanteissa, jossa poikkeama on havaittu, mutta sen merkittävyys ilmenee vasta myöhemmin käsittelyn aikana.

4. Valvonta ja toimivaltuudet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ehdottaa edellä todetun perusteella, että kyberturvallisuuslain 28 §:n mukaista valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta laajennettaisiin koskemaan esitutkintaviranomaisia ja tuomioistuimia. Valvira ehdottaa myös lisäystä 28 §:ään toimijan velvollisuudesta antaa välttämättömiä tietoja ja selvityksiä sekä 28 §:n mukaisten velvollisuuksien laiminlyönnin lisäämistä hallinnollisen seuraamusmaksun perusteeksi.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Viranomaisella olisi mahdollisuus ehdotetun 31 §:n nojalla velvoittaa päätöksellä toimijaa korjaamaan lainvastainen menettely tietojen luovuttamisessa sekä ehdotetun 34 §:n nojalla asettaa tämän päätöksen tehosteeksi uhkasakko. Viranomainen voisi käyttää myös muita 4 luvussa ehdotettuja toimivaltuuksia, jos tietojen luovuttamatta jättäminen antaisi sille aihetta ja edellytykset toimivaltuuden käytölle muutoin täyttyvät. Ministeriö pitää tältä osin esityksen mukaisia toimivaltuuksia riittävinä.

Teknologiateollisuus ry ja Kyberala (FISC) ry esittävät, että 1. lakiehdotuksen 28 §:n 3 momenttiin tulisi lisätä kohtuullisuusrajoite maksuttomasti toimitettaville tiedoille. Järjestöjen mukaan viranomaisen tulisi korvata työstä aiheutuneet kustannukset, mikäli tietojen luovuttaminen aiheuttaisi merkittävää takkaa toimijalle.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että säännöksessä on kysymys valvovan viranomaisen oikeudesta saada velvoitteiden soveltamisalaan kuuluvalta organisaatiolta tietoja, jotka ovat välttämättömiä laissa säädetyn riskienhallintavelvoitteen noudattamisen ja merkittävistä poikkeamista ilmoittamisen ja

raportoinnin valvontaa varten. Ministeriö toteaa, ettei lainsäädännössä yleisesti säädetä korvausvelvollisuudesta vastaavissa, valvonnan toteuttamiseksi välttämättömissä tiedonsaantioikeutta koskevissa säännöksissä. Lisäksi toimijan velvollisuus toimittaa tietoja rajautuisi siihen, mikä on valvonnan toteuttamiseksi välttämätöntä ja säännöksen perusteluiden mukaisesti tietojen toimittamisesta ei saisi aiheutua toimijalle kohtuuttomia kustannuksia.

Elintarviketeollisuusliitto ry esittää, että mikäli 1. lakiehdotuksen 32 §:ssä tarkoitettu johdon toiminnan rajoittaminen koskee ainoastaan keskeisiä toimijoita ja rajaa pois tärkeät toimijat, tulisi se ilmaista laissa selkeämmin, kuten myös se, mikäli osio ei koske tai koskee seuraamusmaksun osalta rajattuja julkisia toimijoita, tulisi se myös kirjata lakiin selkeästi.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että 32 §:n 1 momentin sanamuodon mukaisesti toimenpide voi kohdistua vain keskeisessä toimijassa toimivaan henkilöön ja 2 momentissa säädetään muun ohella julkiseen sektoriin kohdistuvasta rajauksesta. Ministeriö pitää tältä osin säännöksen sanamuodon perusteella yksiselitteisenä, että toimenpidettä ei voisi kohdistaa muussa kuin keskeisessä toimijassa toimivaan henkilöön.

Medialiitto ehdottaa, että viranomaisten valvontatoiminta tulisi kohdentaa vaikutuksiltaan merkittäviin ja yhteiskunnan kannalta vaikutuksiltaan laaja-alaisiin riskeihin.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että 1. lakiehdotuksen 27 §:n 3 momentin nojalla valvova viranomainen voi asettaa sille säädetyt tehtävät tärkeysjärjestykseen riskiperusteisesti. Tärkeysjärjestyksen asettamisessa viranomaisen olisi otettava huomioon muun ohella lain liitteissä tarkoitetun toiminnan laatu ja laajuus. Lisäksi esityksen 27 §:n 1 momentin mukaisesti valvonta olisi kohdistettava ensisijaisesti keskeisiin toimijoihin vastaten NIS 2 -direktiivin jakoa valvonnan kohdentamisesta keskeisiin ja tärkeisiin toimijoihin. Ministeriö pitää esitystä tältä osin riittävänä lain tasoisena säännöksenä viranomaisen tehtävien kohdentumisesta.

5. Seuraamusmaksu

Oikeusrekisterikeskus esitti lausunnossaan, että 1. lakiehdotuksen 40 §:ään olisi tarve lisätä säännös luonnollisen henkilön kuoleman vaikutuksesta seuraamusmaksun täytäntöönpanoon.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy huomioon. Näin ollen lakiehdotukseen voidaan lisätä täydennys liitteen mukaisesti.

Kemianteollisuus ry esitti, että lakiesityksessä olisi hyvä kuvata tarkemmin maksujen määrän arviointiin liittyviä porrastuksia, harkinnanvaraisuuksia tai kynnyksiä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriön arvioi, että seuraamusmaksun määräämisen harkinnassa huomioon otettavista perusteista säädettäisiin laissa riittävällä tarkkuudella ja seuraamusmaksun määräämisessä olisi tarpeen, että lainsäätäjä jättää riittävästi harkintavaltaa lain soveltajalle.

6. Siirtymäajat ja voimaantulo

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira esittää, että siirtymäaikaa toimijaluetteloon ilmoittamiselle pidennettäisiin kevääseen 2025 saakka, jotta valvontaviranomaiset saisivat aikaa toimijoiden riittävään informoimiseen ja viestintään, joilla osaltaan varmistettaisiin kunkin sektorin toimijaluettelon tietojen kattavuus, eheys ja luotettavuus ennen tietojen ilmoittamista komissiolle. **Suomen Satamat ry** esittää, että mikäli lain käsittely venyy, tarvitaan pidennystä siirtymäaikaan, jossa toimijoiden on ilmoitettava tietoja viranomaiselle toimijaluetteloon.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy näkemyksiin siirtymäajan tarpeesta tietojen ilmoittamiselle toimijaluetteloon. Lisäksi ministeriö toteaa, että voimaantulosäännöksessä ehdotettua siirtymäaikaa olisi muutoinkin tarpeen tarkistaa lain käsittelyajan vuoksi. NIS 2 -direktiivin 3(5) artiklan mukaan jäsenvaltion viranomaisten olisi ilmoitettava komissiolle toimijoiden määrää koskevat tiedot ensimmäisen kerran 17.4.2025 mennessä. Ministeriö ehdottaa, että valiokunta harkitsisi tarkoituksenmukaiseksi siirtymäajaksi yhtä kuukautta lain voimaantulon jälkeen. Näin ollen ministeriö ehdottaa 1. lakiehdotuksen 47 §:n 2 momenttiin muutosta liitteen mukaisesti. Ministeriö ehdottaa, että vastaava siirtymäaika koskisi toimijaa myös silloin, kun se lain voimaantulon jälkeen siirtyy lain soveltamisalan piiriin uutena toimijana.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira esittää, että kyberturvallisuuslain 8 §:n mukaisen kyberturvallisuutta koskevan riskienhallinnan toimintamallin laatimiselle annettaisiin siirtymäaikaa vuoden 2024 loppuun saakka, mikäli mahdollista, mikä turvaisi erityisesti terveyssektorilla hyvinvointialueille enemmän aikaa suunnitella, laatia ja toimeenpanna toimintamalli osana sosiaali- ja terveyspalveluiden varautumis- ja jatkuvuudenhallinnan kokonaisuutta. **Suomen satamat ry** esittää, että milloin toimija siirtyy lain soveltamisalan ulkopuolelta sen sisään kokorajan ylittäessä, tarvittaisiin riittävä siirtymäaika.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy huomioon siirtymäajan tarpeesta. Ministeriö ehdottaa, että valiokunta harkitsisi tarkoituksenmukaiseksi siirtymäajaksi kolmea kuukautta lain voimaantulon jälkeen. Näin ollen ministeriö ehdottaa 1. lakiehdotuksen 47 §:ään lisättäväksi uutta 3 momenttia liitteen mukaisesti. Ministeriö ehdottaa, että vastaava siirtymäaika koskisi toimijaa myös silloin, kun se lain voimaantulon jälkeen siirtyy lain soveltamisalan piiriin uutena toimijana.

7. Verkkotunnusvälittäjät ja verkkotunnusten rekisteröintitiedot

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK) esittää 3. lakiehdotuksen 165 §:ää koskien, että valiokunnan tulisi täsmentää, että kaikkien NIS 2 -direktiivin 27 artiklan 1 kohdassa mainittujen toimijoiden olisi ilmoitettava viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista muutoksista saman artiklan 2 kohdan mukaisesti toimittamiinsa tietoihin.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että 165 §:n nojalla toimitettuja tietoja koskisi muutoksen jälkeenkin voimassa oleva sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 165 §:n 2 momentti. Säännöksen nojalla verkkotunnusvälittäjän ilmoittamissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Ministeriö toteaa, että velvollisuus on voimassa, vaikka tiedot olisi ilmoittanut jokin verkkotunnusvälittäjän puolesta toimiva taho. Lisäksi ministeriö toteaa, että muita

NIS 2 -direktiivin 27 artiklassa tarkoitettuja tahoja koskisi 1. lakiehdotuksen 41 §:ssä säädetty velvollisuus ilmoittaa tietoja toimijaluetteloa varten.

TTVK esittää, että valiokunnan olisi syytä täsmentää olevan olennaista, että aluetunnusrekisterit ja verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavat toimijat keräävät ja antavat pyydettäessä tietoja verkkotunnusta tosiasiallisesti hyödyntävästä käyttäjästä, ei vain yksityisyys- tai välityspalvelun tarjoajasta, jos tällaista palvelua on käytetty rekisteröintiprosessissa.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että verkkotunnusten rekisteröintitietojen keräämisestä ja tietojen antamisesta säädetään NIS 2 -direktiivin 28 artiklassa, jonka säännökset on otettu huomioon esityksen valmistelussa ja sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia koskevissa ehdotuksissa.

TTVK esittää, että valiokunnan olisi syytä täsmentää, että merkitsemisvelvollisen olisi direktiivin johdantokappaleen 111 mukaisesti myös ”erityisesti varmennettava ainakin yksi keino ottaa yhteyttä verkkotunnuksen rekisteröijään.” TTVK esittää, että yhteydenpitoon ilmoitetun sähköpostiosoitteen toimivuus olisi siis varmistettava ennen sen rekisteriin merkitsemistä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että NIS 2 -direktiivin 14 artiklan mukaisen yhteistyöryhmän suositukseen 28 artiklan soveltamisesta sisältyy suositus sähköpostiosoitteen toimivuuden varmistamisesta automaattisesti. Ministeriö toteaa, että tietojen varmentaminen muutoin kuin automaattisesti edellyttäisi huomattavaa lisäystä verkkotunnusrekisteriä ylläpitävän viranomaisen resursseihin. Rekisteröityjä .fi-verkkotunnuksia on ollut 1.3.2024 yhteensä 547 481 kappaletta ja uusia tunnuksia rekisteröidään päivittäin tavanomaiseesti noin 100–250 kappaletta. Fi-verkkotunnusrekisterin ylläpitäjänä toimii Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja ax-verkkotunnusrekisterin ylläpitäjänä Ahvenanmaan maakuntahallitus.

TTVK esittää, että valiokunnan mietinnössä olisi syytä täsmentää direktiivin johdantokappaletta 112 vastaavasti, että oikeushenkilöiden käytössä olevien verkkotunnusten rekisteröintitietojen osalta olisi asetettava julkisesti saataville vähintään oikeushenkilön edustajan tai yhteyshenkilön nimi, varmennettu puhelinnumero ja varmennettu yhteyssähköpostiosoite. Lisäksi TTVK esittää, että valiokunnan mietinnössä olisi syytä täsmentää johdantokappaleesta 110 ilmenevä tulkintaohjeistus: pääsyä oikeutetusti pyytävillä tarkoitetaan kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka esittävät pyynnön unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy asian osalta siihen, mitä NIS 2 -direktiivin 110 ja 112 johdantokappaleessa asiasta lausutaan.

TTVK esittää, että valiokunnan olisi syytä täsmentää, että tietosuojalainsäädäntöä ei saa käyttää direktiivin ylittävänä ylimääräisenä kynnyksenä tai muuna verukkeena evätä pääsy tietoihin niiltä tahoilta, joilla siihen on kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden perusteella oikeus, kun ne ovat esittäneet direktiivissä tarkoitetun lainmukaisen ja asianmukaisesti perustellun pyynnön.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että NIS 2 -direktiiviin tai hallituksen esityksen 3. lakiehdotuksen säännöksiin ei sisälly erityissäännöstä tietosuojalainsäädännön soveltamisesta tai soveltamisen rajaamisesta. Ministeriö toteaa, että NIS 2 -direktiivin 28 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on edellytettävä, että pääsy verkkotunnusten rekisteröintitietoihin annetaan unionin

tietosuojalainsäädännön mukaisesti, kun pääsyä oikeutetusti pyytävä esittää lainmukaisen ja asianmukaisesti perustellun pyynnön.

TTVK esittää, että valiokunnan olisi syytä täsmentää, että huolimatta hallituksen esityksen perusteluihin kirjatusta, pyydetyt tiedot olisi annettava direktiivin mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 72 tunnin kuluessa.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että hallituksen esityksen säännöskohtaisten perusteluiden (s. 234) mukaan, ”mikäli Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettu tietopyyntö olisi puutteellinen tai epäselvä siten, että sen perusteella ei voida arvioida, onko tietojen luovuttaminen tietosuojalainsäädännön mukaista tai muusta syystä epäselvä tavalla, joka estää asian ratkaisemisen, Liikenne- ja viestintäviraston olisi vastattava tietopyynnön esittäjälle ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 72 tunnin kuluessa ja pyydettävä täydentämään tietopyyntöä puutteellisuuden tai epäselvyyden osalta. Liikenne- ja viestintäviraston olisi vastattava edelleen täydennettyyn pääsyä koskevaan pyyntöön ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 72 tunnin kuluessa täydennyksen vastaanottamisesta.” Ministeriö pitää perusteluissa esitettyä menettelyä asianmukaisena ja hallintolain asian käsittelyä koskevien säännösten mukaisena. Viranomaisen olisi vastattava pyyntöön direktiivin mukaisessa aikarajassa silloin kun se on esitetyn pyynnön perusteella mahdollista.

8. Muut huomiot

Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kemianteollisuus ry, FiCom ry ja Elisa Oyj esittävät, että 1. lakiehdotuksen 20 §:n 1 momentin 9 kohdan tekstiin tulisi sisällyttää NIS 2 -direktiivin 11 artiklan 4 kohdassa asetettu velvoite, jonka mukaan CSIRT-yksikön tulee luoda yhteistyösuhteet asiaankuuluviin yksityisen sektorin sidosryhmiin.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että yhteistyötä koskeva direktiivin velvoite sisältyy esityksen säännöskohtaisiin perusteluihin (HE 57/2024 vp, s. 180). Yhteistyö asiaankuuluvien yksityisen sektorin sidosryhmien kanssa on vakiintunut osa CSIRT-yksikön toimintaa ja ministeriö pitää selvänä, että CSIRT-yksikön tehtävien hoitaminen edellyttää yhteistyösuhteiden ylläpitämistä yksityisen sektorin sidosryhmiin asianmukaisilta osin. CSIRT-yksikköä koskisivat myös hallintolain (434/2003) 2 luvussa säädetyt hyvän hallinnon perusteet.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK sekä Kemianteollisuus ry esittivät, että laajojen moniviranomaistilanteiden hallitsemiseksi olisi syytä harkita tulisiko 1. lakiehdotuksen 44 §:ssä tarkoitettu koordinaattorin tehtävä kuvata laissa tarkemmin.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että esityksellä ei ole tarkoitettu muutettavaksi turvallisuusviranomaisten laissa säädettyjä tehtäviä. Kyberkriisinhallintaviranomaisten tehtäviä ja viranomaisten yhteistoimintaa täsmennettäisiin suunnitelmassa, jonka viranomaiset laativat yhteistyössä 44 §:n mukaisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö seuraa lain toimeenpanoa ja arvioi seurannassa muun ohella viranomaisyhteistyön toteutumista.

FiCom ry esittää lausunnossaan huomioita 3. lakiehdotuksen 275 §:n perusteluista todetusta siirtymäsäännöksestä, jota esityksessä ei kuvata tarkemmin.

Ministeriön kanta: Ministeriö yhtyy huomioon siirtymäsäännöksen puutteesta ja pitää siirtymäsäännöksen lisäystä tarpeellisena voimassa olevan määräyksen oikeusperustaa koskevan epävarmuuden välttämiseksi. Ministeriö toteaa, että pykälän nojalla on annettu yksi Liikenne- ja viestintäviraston määräys (M 66), joka koskee teleyrityksiä. Ehdotetulla 275 §:ää koskevalla muutoksella ei olisi tarkoitus kumota pykälän nojalla annetun määräyksen voimassaoloa vaan tarkoituksena on, että määräyksen voimassaolo säilyisi, kunnes se kumotaan tai annetaan uudestaan. Näin ollen ministeriö ehdottaa 3. lakiehdotukseen lisättäväksi siirtymäsäännöstä liitteessä esitetyllä tavalla voimaantulosäännöksen yhteyteen.

FiCom ry, DNA Oyj ja Telia Oyj esittävät, että NIS2-direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tulisi tarkastella yksityiskohtaisemmin toimialakohtaista sääntelyä sekä sitä, miltä osin päällekkäisestä sääntelystä voitaisiin luopua.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että laajamittaiselle eri toimialojen sääntelyn arvioinnille ei ole ollut mahdollisuutta direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä täytäntöönpanon määräajan ja direktiivin soveltamisalan laajuuden vuoksi. Ministeriö pitää tarpeellisena, että ehdotetun sääntelyn toimeenpanon aikana ja jälkiseurannassa kiinnitetään huomiota toimialakohtaiseen sääntelyyn ja sen tarpeellisuuteen.

FiCom ry esittää lausunnossaan huomioita 1. lakiehdotuksen 19 §:n perusteluita ja viranomaisen välisestä tietojen luovuttamisesta ilmoittamista yritykselle, jonka tietoja on luovutettu. **FiCom ry, Elisa Oyj ja DNA Oyj** esittävät, että teleyrityksille tulisi ilmoittaa siitä, jos niiden tietoja luovutetaan edelleen muille viranomaisille kansallisesti tai EU:n sisällä.

Ministeriön kanta: Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen. Ministeriö toteaa, että tietojen luovuttamisesta ilmoittaminen on mahdollista vapaaehtoisesti osana yhteistyötä viranomaisen ja yhtiön välillä. Muutoin toimijan mahdolliseen kuulemisen tarpeeseen tiedonluovutuksesta sovelletaan hallintolain ja julkisuuslain säännöksiä. Ministeriö toteaa, että ilmoitusvelvollisuudella olisi myös merkittävä kustannusvaikutus viranomaistoiminnalle

WithSecure esittää, että lakiin tai sitä tukeviin ohjeistuksiin tulisi sisällyttää toimintamalli whistleblower-kanavasta sekä muista keinoista, joilla voidaan ilmoittaa yritysten riskienhallinnan räikeistä puutteista valvoville viranomaisille.

Ministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että lain puutteellisesta noudattamisesta olisi mahdollista ilmoittaa valvovalle viranomaiselle myös ilman erillistä säännöstä asiasta. Ilmoitus voisi muodostaa 1. lakiehdotuksen 27 §:n 1 momentissa tarkoitetun perustellun syyn, jonka nojalla valvontaa voisi kohdistaa myös muuhun kuin keskeiseen toimijaan. Lisäksi ministeriö toteaa, että NIS 2 -direktiivi kuuluisi edeltävää verkko- ja tietoturvadirektiiviä vastaavasti ilmoittajansuojelulain (1171/2022) ja EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (EU) 2019/1937 soveltamisalaan. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen, mutta asiaa olisi tarpeen käsitellä täytäntöönpanoa täydentävässä viranomaisen ohjeistuksessa.

9. Valiokunnan tekniset huomiot

Valiokunnasta on pyydetty ministeriötä ottamaan vastineessa kantaa eräisiin teknisiin huomioihin lakiehdotuksista. Ministeriö lausuu teknisistä huomioista alla. Teknisten huomioiden osalta liitteeseen sisältyy muotoiluehdotus erikseen mainituissa kohdissa.

1. lakiehdotus

2 §:n 22 kohta: Teledirektiiviä ei käytetä laissa lyhytnimikkeenä, joten kursivoinnin voi muuttaa.

5 §:n 2 momentti: Yleistä tietosuoja-asetusta käytetään laissa asetuksen lyhytnimikkeenä, joten määritelmän vuoksi kursivointi on tarpeen. Mikäli valiokunta pitää tarpeellisena vaihtaa lyhytnimikkeeksi ”tietosuoja-asetus”, ministeriö ei vastusta muutosta, mutta toteaa vastaavan muutoksen olevan tarpeen samalla 17 §:n 2 momenttiin ja 33 §:ään.

5 §:n 3 momentti: Rinnastuskonjunktioksi voi vaihtaa ”sekä”. Muotoiluehdotus liitteessä.

17 §:n 5 momentti: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta täsmentäisi ilmoitusvelvollisuuden koskevan merkittävää poikkeamaa. Poikkeamasta ilmoittaminen täyttäisi art. 23(6) mukaisen vaatimuksen. Muotoiluehdotus liitteessä.

23 §:n 5 momentti: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta korjaisi kohtaa muotoon ”yksityisyyden suoja” 28 §:n 4 momenttia vastaavasti. Muotoiluehdotus liitteessä.

28 §:n 5 momentti: Ministeriö ei puolla kohdan muuttamista ja pitää ehdotettua muotoilua tarkoituksenmukaisena.

32 §:n 2 momentti: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta korjaisi kohdassa konjunktion muotoon ”taikka”. Termin ”muut elimet” on tarkoitettu viittavan Suomen evankelisluterilaiseen kirkkoon ja Suomen ortodoksiseen kirkkoon. Muotoiluehdotus liitteessä.

37 §:n 1 momentin 1 kohta: Kohdassa käytetään termiä ”rikkominen”, koska se vastaisi direktiivin 32 artiklan 7 kohdassa käytettyä termiä. Ministeriö ei puolla kohdan muuttamista.

45 §:n 2 momentti: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta lisäisi kohtaan ilmailulain säädösnumeron. Muotoiluehdotus liitteenä.

Liite I, kohta 13, alakohta a: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta lisäisi kohtaan tarkennuksen. Muotoiluehdotus liitteenä.

Liite II, kohta 5. Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta tekisi kohtaan täsmennyksen. Muotoiluehdotus liitteessä.

2. lakiehdotus

3 §:n 1 momentti: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon, kursivointia ei ole tarkoitus muuttaa voimassa olevasta laista.

3 §:n 3 momentin 8 kohta: Ministeriö ei pidä kohdan muuttamista tarpeellisena. Ministeriö katsoo, että asiallisesti muotoilu ”näissä” viittaa direktiivin johdantokappaleen mukaisesti kolmansiin maihin.

18 c §:n 1 momentin 4 kohta: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta lisäisi välilyönnin.

3. lakiehdotus

167 § 1 momentti: Ministeriö toteaa, että kyse olisi verkkotunnuksen käyttäjää koskevista tiedoista. Ministeriö pitää ehdotettua muotoilua riittävänä.

318 §: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta poistaisi pilkun.

9. lakiehdotus

90 §:n 2 ja 3 momentti: Ministeriö ei puolla kohtien muuttamista. Teknisten huomioiden osalta osalta ehdotus vastaa voimassa olevan lain 2 momenttia.

13. lakiehdotus

9 §: Ministeriö puoltaa teknistä huomiota ”Energiamarkkinaviraston” nimen päivittämisestä ”Energiavirastoksi”, mikäli valiokunta harkitsee sen tarpeelliseksi. Muotoiluehdotus liitteenä.

15. lakiehdotus

1 §: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja toteaa, että esityksen käsittelyn aikana pykälässä tehtyjen muutosten vuoksi on tarpeen korjata myös muutoslain johtolausetta. Liitteenä päivitetty lakiehdotus 15. liitelain osalta.

16. lakiehdotus: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta korjaisi teknisen muotoilun.

17. lakiehdotus: Ministeriö yhtyy tekniseen huomioon ja ehdottaa, että valiokunta korjaisi viraston nimen muotoon ”Turvallisuus- ja kemikaalivirasto”.

Liite: Liikenne- ja viestintäministeriön muutosehdotukset

1. Lakiehdotus

HE:n muoto	Vastineen ehdotus
5 § Suhde muuhun lainsäädäntöön -- Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään valvovan viranomaisen toimivaltuuksista, luvan peruuttamiseen sovelletaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 23 §:n 6 kohdassa, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 109 a §:ssä ja maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyä.	5 § Suhde muuhun lainsäädäntöön -- Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään valvovan viranomaisen toimivaltuuksista, luvan peruuttamiseen sovelletaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 23 §:n 6 kohdassa, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 109 a §:ssä sekä maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain (96/2023) 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädettyä.
11 § Poikkeamailmoitukset viranomaiselle --- Ensi-ilmoitus on tehtävä 24 tunnin kuluessa poikkeaman havaitsemisesta ja jatkoilmoitus 72 tunnin kuluessa poikkeaman havaitsemisesta. ---	11 § Poikkeamailmoitukset viranomaiselle --- Ensi-ilmoitus on tehtävä 24 tunnin kuluessa merkittävän poikkeaman havaitsemisesta ja jatkoilmoitus 72 tunnin kuluessa merkittävän poikkeaman havaitsemisesta. ---
17 § Poikkeamailmoituksen käsittely -- Jos merkittävässä poikkeamassa *on toimijan ilmoituksen perusteella syytä epäillä rikosta*, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta, valvovan viranomaisen on ilmoitettava merkittävän poikkeaman havaitsemisesta poliisille. --	17 § Poikkeamailmoituksen käsittely -- Jos merkittävässä poikkeamassa toimijan ilmoituksen perusteella voidaan olettaa tehdyksi rikos, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta, valvovan viranomaisen on ilmoitettava merkittävän poikkeaman havaitsemisesta poliisille. --

Jos poikkeama vaikuttaa toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, keskitetyn yhteyspisteen on ilmoitettava siitä ilman aiheetonta viivytystä Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle ja niille jäsenvaltioille, joihin poikkeama vaikuttaa. Keskitetyn yhteyspisteen on pyynnöstä toimitettava myös 11–13 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset ja raportit sen Euroopan unionin jäsenvaltion, johon poikkeama vaikuttaa, keskitetylle yhteyspisteelle. Keskitetty yhteyspiste saa luovuttaa tässä tarkoituksessa Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskitetyille yhteyspisteille tietoja merkittävästä poikkeamasta.	Jos merkittävä poikkeama vaikuttaa toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, keskitetyn yhteyspisteen on ilmoitettava siitä ilman aiheetonta viivytystä Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle ja niille jäsenvaltioille, joihin poikkeama vaikuttaa. Keskitetyn yhteyspisteen on pyynnöstä toimitettava myös 11–13 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset ja raportit sen Euroopan unionin jäsenvaltion, johon poikkeama vaikuttaa, keskitetylle yhteyspisteelle. Keskitetty yhteyspiste saa luovuttaa tässä tarkoituksessa Euroopan unionin kyberturvallisuusvirastolle ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskitetyille yhteyspisteille tietoja merkittävästä poikkeamasta.
23 § Kyberturvallisuustietojen vapaaehtoiset jakamisjärjestelyt -- Jakamisjärjestelyihin osallistuva saa käsitellä tämän pykälän nojalla saamaansa kyberuhkaan tai poikkeamaan liittyvää välitystietoa tai haitallisen tietokoneohjelman tai käskyn sisältävää viestiä koskevaa tietoa vain 1 momentissa tarkoitettuihin tarkoituksiin. CSIRT-yksikkö voi lisäksi käsitellä tämän pykälän nojalla saamiaan tietoja 20 §:n 1 momentissa säädetyn tehtävänsä hoitamiseksi. Tiedon luovuttamisella ei saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityiselämän suojaa enempää kuin on välttämätöntä 1 momentissa säädetyn tarkoituksen vuoksi.	23 § Kyberturvallisuustietojen vapaaehtoiset jakamisjärjestelyt -- Jakamisjärjestelyihin osallistuva saa käsitellä tämän pykälän nojalla saamaansa kyberuhkaan tai poikkeamaan liittyvää välitystietoa tai haitallisen tietokoneohjelman tai käskyn sisältävää viestiä koskevaa tietoa vain 1 momentissa tarkoitettuihin tarkoituksiin. CSIRT-yksikkö voi lisäksi käsitellä tämän pykälän nojalla saamiaan tietoja 20 §:n 1 momentissa säädetyn tehtävänsä hoitamiseksi. Tiedon luovuttamisella ei saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä 1 momentissa säädetyn tarkoituksen vuoksi.
32 § Johdon toiminnan rajoittaminen -- Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen johdon toimintaa ei saa rajoittaa, jos kyse on yksityisestä elinkeinonharjoittajasta, avoimesta yhtiöstä, kommandiittiyhtiöstä, valtion viranomaisesta, valtion liikelaitoksesta,	32 § Johdon toiminnan rajoittaminen -- Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen johdon toimintaa ei saa rajoittaa, jos kyse on yksityisestä elinkeinonharjoittajasta, avoimesta yhtiöstä, kommandiittiyhtiöstä, valtion viranomaisesta, valtion liikelaitoksesta,

hyvinvointialueesta tai –yhtymästä, kunnallisesta viranomaisesta, itsenäisestä julkisoikeudellisesta laitoksesta, eduskunnan virastosta, tasavallan presidentin kansliasta, Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta, Suomen ortodoksisesta kirkosta tai niiden seurakunnista, seurakuntayhtymistä tai muista elimistä.	hyvinvointialueesta tai –yhtymästä, kunnallisesta viranomaisesta, itsenäisestä julkisoikeudellisesta laitoksesta, eduskunnan virastosta, tasavallan presidentin kansliasta, Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta, Suomen ortodoksisesta kirkosta tai niiden seurakunnista, seurakuntayhtymistä taikka muista elimistä.
40 § Seuraamusmaksun täytäntöönpano Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamispäivästä.	40 § Seuraamusmaksun täytäntöönpano Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen päätöksen antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee.
45 § Viranomaisten yhteistyö -- Valvovien viranomaisten, CSIRT-yksikön ja keskitetyn yhteyspisteen on toimittava tarvittaessa yhteistyössä poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen, tietosuojavaltuutetun, Liikenne- ja viestintäviraston sille ilmailulaissa, sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa ja eIDAS-asetuksessa säädettyjen tehtävien osalta ja Finanssivalvonnan kanssa. --	45 § Viranomaisten yhteistyö -- Valvovien viranomaisten, CSIRT-yksikön ja keskitetyn yhteyspisteen on toimittava tarvittaessa yhteistyössä poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen, tietosuojavaltuutetun, Liikenne- ja viestintäviraston sille ilmailulaissa (864/2014), sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa ja eIDAS-asetuksessa säädettyjen tehtävien osalta ja Finanssivalvonnan kanssa. --
47 § Voimaantulo --- Tämän lain 41 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024.	47 § Voimaantulo --- Tämän lain 41 §:ssä tarkoitettu ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa lain voimaantulosta tai siitä, kun 3 §:n mukaiset toimijan kriteerit täyttyvät. Tämän lain 8 §:ssä tarkoitettu riskienhallinnan toimintamalli on laadittava kolmen kuukauden

	kuluessa lain voimaantulosta tai siitä, kun 3 §:n mukaiset toimijan kriteerit täyttyvät.
Liite I -- a) Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetut palveluntuottajat, jotka tuottavat 4 kohdassa tarkoitettua terveyspalvelua --	Liite I -- a) Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetut palveluntuottajat, jotka tuottavat mainitun pykälän 4 kohdassa tarkoitettua terveyspalvelua --
Liite II -- 5. Tutkimusorganisaatiot, joiden ensisijaisena tavoitteena on harjoittaa soveltavaa tutkimusta tai kokeellista kehitystyötä kyseisen tutkimuksen tulosten hyödyntämiseksi kaupallisiin tarkoituksiin mutta joka ei ole korkeakoulu tai muu opetus- ja koulutusalan laitos. 6. Kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 3 artiklan 9 alakohdassa tarkoitettua aineiden valmistusta ja 14 alakohdassa tarkoitettua aineiden tai seosten jakelua harjoittavat yritykset sekä yritykset, jotka tuottavat mainitun asetuksen 3 artiklan 3 alakohdassa määriteltyjä esineitä aineista tai seoksista --	Liite II -- 5. Tutkimusorganisaatiot, joiden ensisijaisena tavoitteena on harjoittaa soveltavaa tutkimusta tai kokeellista kehitystyötä kyseisen tutkimuksen tulosten hyödyntämiseksi kaupallisiin tarkoituksiin mutta jotka eivät ole korkeakouluja tai muita opetus- ja koulutusalan laitoksia. 6. Kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 3 artiklan 9 alakohdassa tarkoitettua aineiden valmistusta ja 14 alakohdassa tarkoitettua aineiden tai seosten jakelua harjoittavat yritykset sekä yritykset, jotka tuottavat mainitun asetuksen 3 artiklan 3 alakohdassa määriteltyjä esineitä aineista tai seoksista silloin, kun aine on rekisteröitävä ja toiminta edellyttää kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 23 §:ssä tarkoitettua lupaa tai 24 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

2. lakiehdotus

Vaihtoehto A: Eduskunnan kanslia rajataan soveltamisalan ulkopuolelle, muut eduskunnan alaiset virastot rajataan valvonnan ulkopuolelle.

HE:n muotoilu (3 § 3 mom. 1 kohta ja 3 § 4 mom.)	Ehdotus (3 § 3 mom. 1 kohta ja 3 § 4 mom.)
3 § Lain soveltamisala ja sen rajaukset -- Tämän lain 4 a lukua sovelletaan seuraaviin viranomaisiin ja viranomaisen toimintaan vain, jos viranomainen on kriittinen toimija: 1) tasavallan presidentin kanslia, Puolustusvoimat, poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) tarkoitetut poliisiyksiköt, Rajavartiolaitos, Syyttäjälaitos ja Tullin rikostorjunta; -- Tämän lain 19, 20, 26 ja 27 §:ää ei sovelleta tuomioistuimien eikä valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien lainkäyttöön. Tämän lain 3 lukua ei sovelleta eduskunnan oikeusasiamiehen eikä valtioneuvoston oikeuskanslerin toimintaan, tuomioistuimien eikä valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien toimintaan, tasavallan presidentin kansliaan, eduskunnan virastoihin, Kansaneläkelaitokseen, Suomen Pankkiin, muihin itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin, yliopistolaissa tarkoitettuihin yliopistoihin eikä ammattikorkeakoululaissa tarkoitettuihin ammattikorkeakouluihin. Tämän lain 3 lukua sovelletaan hyvinvointialueisiin, hyvinvointiyhtymiin, kuntiin ja kuntayhtymiin niiden hoitaessa laissa säädettyjä tehtäviä. Tämän lain 18 g §:n 3 momenttia ja 18 h–18 l §:ää ei sovelleta eduskunnan oikeusasiamiehen eikä valtioneuvoston oikeuskanslerin toimintaan. Tämän lain 18 g §:n 3 momenttia ja 18 h–18 l §:ää ei sovelleta myöskään	3 § Lain soveltamisala ja sen rajaukset -- Tämän lain 4 a lukua sovelletaan seuraaviin viranomaisiin ja viranomaisen toimintaan vain, jos viranomainen on kriittinen toimija: 1) tasavallan presidentin kanslia, eduskunnan kanslia, Puolustusvoimat, poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) tarkoitetut poliisiyksiköt, Rajavartiolaitos, Syyttäjälaitos ja Tullin rikostorjunta; -- Tämän lain 19, 20, 26 ja 27 §:ää ei sovelleta tuomioistuimien eikä valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien lainkäyttöön. Tämän lain 3 lukua ei sovelleta eduskunnan oikeusasiamiehen eikä valtioneuvoston oikeuskanslerin toimintaan, tuomioistuimien eikä valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien toimintaan, tasavallan presidentin kansliaan, eduskunnan virastoihin, Kansaneläkelaitokseen, Suomen Pankkiin, muihin itsenäisiin julkisoikeudellisiin laitoksiin, yliopistolaissa tarkoitettuihin yliopistoihin eikä ammattikorkeakoululaissa tarkoitettuihin ammattikorkeakouluihin. Tämän lain 3 lukua sovelletaan hyvinvointialueisiin, hyvinvointiyhtymiin, kuntiin ja kuntayhtymiin niiden hoitaessa laissa säädettyjä tehtäviä. Tämän lain 18 g §:n 3 momenttia ja 18 h–18 l §:ää ei sovelleta eduskunnan oikeusasiamiehen, tai valtioneuvoston oikeuskanslerin toimintaan eikä eduskunnan virastoihin. Tämän lain 18 g §:n 3 momenttia ja 18 h–18 l §:ää ei sovelleta myöskään tasavallan presidentin

tasavallan presidentin kansliaan eikä tuomioistuinten tai valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien lainkäyttöön, vaikka niihin muutoin sovellettaisiin 4 a lukua niiden toimiessa kriittisenä toimijana.	kansliaan eikä tuomioistuinten tai valitusasioita käsittelemään perustettujen lautakuntien lainkäyttöön, vaikka niihin muutoin sovellettaisiin 4 a lukua niiden toimiessa kriittisenä toimijana.

Vaihtoehto B: Eduskunnan virastot rajataan kokonaan soveltamisalan ulkopuolelle.

HE:n muotoilu (3 § 3 mom. 1 kohta)	Ehdotus (3 § 3 mom. 1 kohta)
3 § Lain soveltamisala ja sen rajaukset -- Tämän lain 4 a lukua sovelletaan seuraaviin viranomaisiin ja viranomaisen toimintaan vain, jos viranomainen on kriittinen toimija: 1) tasavallan presidentin kanslia, Puolustusvoimat, poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) tarkoitetut poliisiyksiköt, Rajavartiolaitos, Syyttäjälaitos ja Tullin rikostorjunta;	3 § Lain soveltamisala ja sen rajaukset -- Tämän lain 4 a lukua sovelletaan seuraaviin viranomaisiin ja viranomaisen toimintaan vain, jos viranomainen on kriittinen toimija: 1) tasavallan presidentin kanslia, eduskunnan virastot, Puolustusvoimat, poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) tarkoitetut poliisiyksiköt, Rajavartiolaitos, Syyttäjälaitos ja Tullin rikostorjunta;

Valtion oppilaitoksia ja voimaantuloa koskevat muutosehdotukset:

HE:n muotoilu (3 § 3 mom. 6 kohta)	Ehdotus (3 § 3 mom. 6 kohta)
3 § Lain soveltamisala ja sen rajaukset -- Tämän lain 4 a lukua sovelletaan seuraaviin viranomaisiin ja viranomaisen toimintaan vain, jos viranomainen on kriittinen toimija: -- 6) yliopistolaissa tarkoitetut yliopistot, ammattikorkeakoululaissa tarkoitetut ammattikorkeakoulut ja Pelastusopisto;	3 § Lain soveltamisala ja sen rajaukset -- Tämän lain 4 a lukua sovelletaan seuraaviin viranomaisiin ja viranomaisen toimintaan vain, jos viranomainen on kriittinen toimija: -- 6) yliopistolaissa tarkoitetut yliopistot, ammattikorkeakoululaissa tarkoitetut

--	ammattikorkeakoulut, Pelastusopisto ja muut valtion opetus- tai koulutusalan laitokset; --
Voimaantulosäännös -- Tämän lain 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2024.	Voimaantulosäännös -- Tämän lain 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

3. Lakiehdotus

HE:n muotoilu	**Vastineen ehdotus**
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain voimaan tulessa voimassa olleen 275 §:n nojalla annetut määräykset jäävät voimaan.

9. Lakiehdotus

HE:n muotoilu	**Vastineen ehdotus**
9 § *Energiamarkkinaviraston toimivalta valvonta-asioissa* Jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiamarkkinaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.	9 § *Energiaviraston toimivalta valvonta-asioissa* Jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

15.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1183/2023, 23/2024, 36/2024, 545/2024, 651/2024, 845/2024, 952/2024 ja 1122/2024, uusi 34 kohta seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

— —

Siten kuin tässä laissa säädetään, pannaan täytäntöön myös:

— —

34) kyberturvallisuuslain (/) 35 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____